

İnsan İradesi ve Kader

Atomlardan gezegenlere kadar tüm varlıklar Yüce Allah'ın yarattığı kanunlara ve kendileri için hazırlanan programa göre hareket eder. Ancak insan akıl ve irade sahibi olmasıyla diğer varlıklardan farklı olarak yaratılmıştır. İnsan, aklı ve özgür iradesiyle düşünmek ve düşündükleri üzerinde tercih yapıp karar vermek konusunda özgürdür. İnsan bu özgür iradesi ve aklı sayesinde tercihlerde iyi, kötü, doğru, yanlış arasında tercihlerde bulunabilir. Özgür iradesiyle böyle tercihlerde bulunabilen insan bundan dolayı yaptıklarından sorumlu tutulmuştur.

HATIRLAYALIM

Akıl insanın düşünebilme yeteneğidir. Bu sayede insan; iyiyi doğrudan kötüyü yanlıştan ayırt edebilir. İnsanın iradesi ise; bir şeyi yapıp yapmamaya karar verebilme yeteneğidir. İnsan aklıyla faydalı ile zararlıyı ayırt eder, iradesiyle tercihlerde bulunup dilediğini seçebilir.

"O'na iki yolu (iyi ve kötüyü) gösterdik..."

(Beled suresi, 10. ayet)

"Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör."

(İnsân suresi, 3. ayet)

Allah, insanlara ilahi kitaplar ve bu kitapların açıklayıcısı olarak peygamberler göndermiştir. Bunlarla nelerin iyi nelerin kötü olduğunu açıklayarak doğru tercih yapabilmeleri için insanlara yardımcı olmuştur. Yüce Allah'ın emirlerini dinleyip iyi olana yönelenler karşılığında sevap ve cenneti kazanacak, kötü şeyleri yapan ve Yüce Allah'ın emirlerini dinlemeyenler günah ve cehennemi hak etmiş olacaktır. İşte insan iyiyi de kötüyü de Allah'ın zorlamasıyla değil, kendi iradesiyle kendisi seçtiği için bu seçiminden sorumludur. Bir ayette Yüce Allah şöyle buyurur: "Kim doğru yolu seçerse, kendisi için seçmiş olur; kim de doğru yoldan saparsa, kendi zararına sapmış olur. Hiçbir kimse başkasının gü-

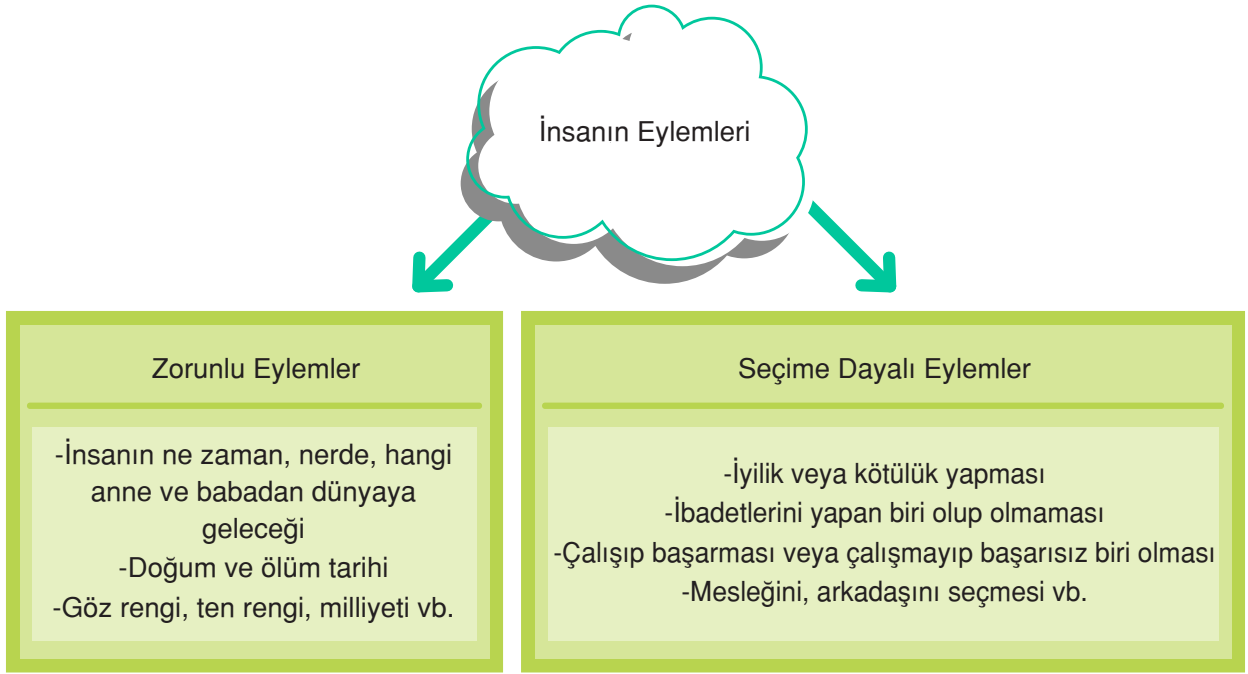
HATIRLAYALIM

Sorumluluk; kişinin özgür iradesiyle yaptığı davranışların sonucunu üstlenmesi demektir.

İslam dini, söz ve davranışlardan sorumlu tutulmayı akla ve özgür iradeye bağlı kılmıştır. Akıl ve irade sahibi olmayan insanlardan başka diğer tüm canlılar, yaptıkları davranışlardan sorumlu tutulmamışlardır. Dinimiz, insanın gücünü aşan konuları, sorumluluk alanı dışında tutar. Bu durum Kur'an'da şöyle ifade edilmiştir: *"Allah, hiç kimseye gücünün üstünde bir şey yüklemes. Herkesin kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır..."*

(Bakara suresi, 286. ayet.)

İnsanın eylemleri, zorunlu eylemler ve seçime dayalı eylemler olmak üzere iki kısma ayrılır.

NOT

İnsan seçime dayalı davranışlarında sorumlu olduğu için neleri tercih edeceğine iyi karar vermeli, her yaptığı- nın ahirette hesabı olduğunu düşünerek iradesini iyi yönde kullanmaya çalışmalıdır.

İnsanın özgürlüğü; zorlama ve baskı olmadan kendi iradesiyle karar vermesidir. Ancak akli ve iradesi yerinde olanlar söz ve davranışlarından sorumlu tutulur. Bu nedenle akıl sağlığı yerinde olmayan insanlar, bitki ve hayvan- lar yaptıkları fiillerden dinen sorumlu değildir. Dünyada Yüce Allah insanı iyilikle de kötülükle de imtihan etmektedir. İnsana düşen Yüce Allah'ın emir ve yasaklarına riayet edip iyi ve güzel olana yönelmek, kötü ve çirkin olan şeyler- den uzak durmaktır. Sonucu takdir edecek olan Allah'tır. İnsan elde ettiği başarılarından dolayı Allah'a şükretmeli, kar- şılaştığı zorluk ve sıkıntılara karşı da Yüce Allah'a tevekkül edip sabretmelidir.

HATIRLAYALIM

Cüzi irade; insanın kendi seçimlerine ait olan sınırlı iradesidir. Külli irade ise; Yüce Allah'ın sınırsız olan iradesine denir.

NOT

Yüce Allah ezeli ilmiyle geçmiş, geleceği, şimdiki zamanı aynı anda bilir. Yalnız insan bir şeyi Allah biliyor diye yapmaz. Yüce Allah insanın ne yapacağını, iradesini hangi yönde kullanacağını bildiği için kaderine yazmıştır. Tercih yapıp, fiili işleyen de insan olduğu için yaptıklarından sorumlu tutulmuştur.

Yüce Allah herkesin iman edip Müslüman olmasını istemekle birlikte, din seçiminde de insanı kendi özgür iradesine bırakmıştır. *"Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır..."*

(Bakara suresi, 256. Ayet).

İnsan iradesini kullandığı ve kendi sorumluluğunda olduğu durumlarda "kaderim böyleymiş, çekeceğim varmış" gibi sözler söyleyerek sorumluluktan kaçmaya çalışmamalı söz ve davranışlarında sorumluluk bilinciyle hareket etmelidir. İnsan akıl ve iradesini Yüce Allah'ın istediği şekilde doğru ve güzel olanı tercih etme yönünde kullanırsa kısa olan dünya hayatında sonsuz cenneti kazanabilir.

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) İnsan, bitki ve hayvanlardan farklı olarak niçin Allah katında yaptıklarından sorumludur?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) İnsan seçime dayalı (iradi) bu yüzden sorumlu olduğu ve zorunlu (iradi olmayan) bu yüzden sorumlu olmadığı durumlara üçer tane örnek veriniz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

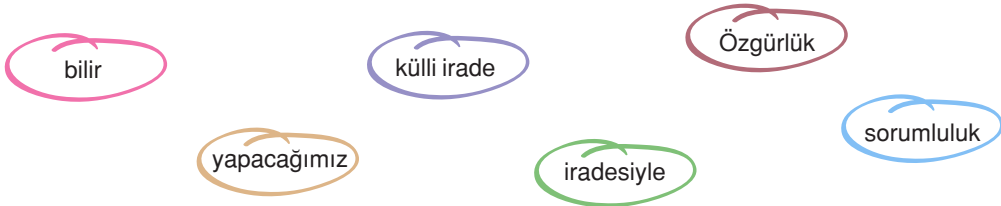
.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "D" yanlış olanlara "Y" işareti koyunuz.

	D	Y
İnsan akıl ve irade sahibi olduğundan yaptığı davranışlardan sorumlu tutulmuştur.	☐	☐
İnsan sınırsız bir özgürlüğe sahiptir	☐	☐
Allah insanlara peygamberler göndererek neyin iyi neyin kötü olduğunu öğretmiştir.	☐	☐
İnsanın sınırlı olan iradesine cüz-i irade denilmektedir.	☐	☐
Evrendeki bütün canlılar yaptıkları davranışlardan sorumlu tutulmuşlardır.	☐	☐

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

a) Allah kuluna gücünün yetmediği bir yüklemes.

b) İnsan iyiliği de kötülüğü de kendi seçer

c) Yüce Allah'ın sınırsız olan iradesine denir.

d) Allah insanın gelecekte ne yapacağını ama yapan eden insan olduğu için yaptıklarından sorumludur.

e)kişinin herhangi bir zorlama ve baskı altında olmadan, serbest bir şekilde, kendi isteği ve düşüncesiyle karar verebilmesi demektir.

f) Biz yapacağımız işleri Allah bildiği için yapmayız, Biz için Allah bilir.

Onur Hoca'nın 8. Sınıf Soru Bankası Kitabı Çıktı..!

Kitabın Her Konudaki; Öğreten Sorular, LGS Benzeri Sorular ve Yeni Nesil Orijinal Sorularıyla
LGS'de Çıkan Sorulara Benzer Sorular Çözün!

Kitap Hakkında Bilgi ve Sipariş İçin

Whatsapp 0552 410 24 05